

A faállomány és az erdei biodiverzitás összefüggései több élőlénycsoportra vonatkozóan

Ódor, P.¹, Bidló, A.², Király, I.³, Kutszegi, G.³, Lakatos, F.⁴, Mag, Zs.³, Márialigeti, S.³, Nascimbene, J.⁵, Samu, F.⁶, Siller, I.⁷ and Tinya, F.³

¹MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézet

²NYME EMK Környezet és Földtudományi Intézet

³ELTE Növényrendszertani Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszék

⁴NYME EMK Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

⁵Department of Life Sciences, University of Trieste

⁶MTA Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézet

⁷SZIE ÁOK Biológiai Intézet

Célok

Több erdei élőlénycsoportot vizsgálva,

milyen környezeti változók határozzák meg a közösségek diverzitását?

az erdei biodiverzitásnak a környezeti változók, vagy egyes élőlénycsoportok a jobb indikátorai?

Újszerűség:

Sok élőlénycsoport

Sokféle potenciális háttérváltozó

Gyakorlati cél:

Az erdei biodiverzitás predikciója egyszerűen mérhető erdőszerkezeti jellemzők alapján.

Potenciális háttérváltozók:

Fafaj összetétel:
Fafaj diverzitás
Elegyarányok
Faállomány szerkezet:
Méret szerinti megoszlás
Nagyméretű fák
Cserjeszint
Holtfa
Fényviszonyok (diffúz fény mennyisége,
heterogenitása)
Avar (mennyiség, összetétel, kémiai jellemzők)
Feltalaj (fizikai és kémiai jellemzők)
Mikroklíma (hőmérséklet, páratartalom)
Táji változók (r=300 m)
Történeti változók (táji elemek 1853-ban)

???

Élőlénycsoportok:

lágyszárúak
magoncok
mohák_talajsztint
mohák_epifitonok
zuzmók_epifitonok
gombák_talajlakó szaprotróf
gombák_mikorhiza
gombák_fán élő
pókok
futóbogarak
szaproxyl bogarak
madarak

Vizsgált terület: Őrségi Nemzeti Park

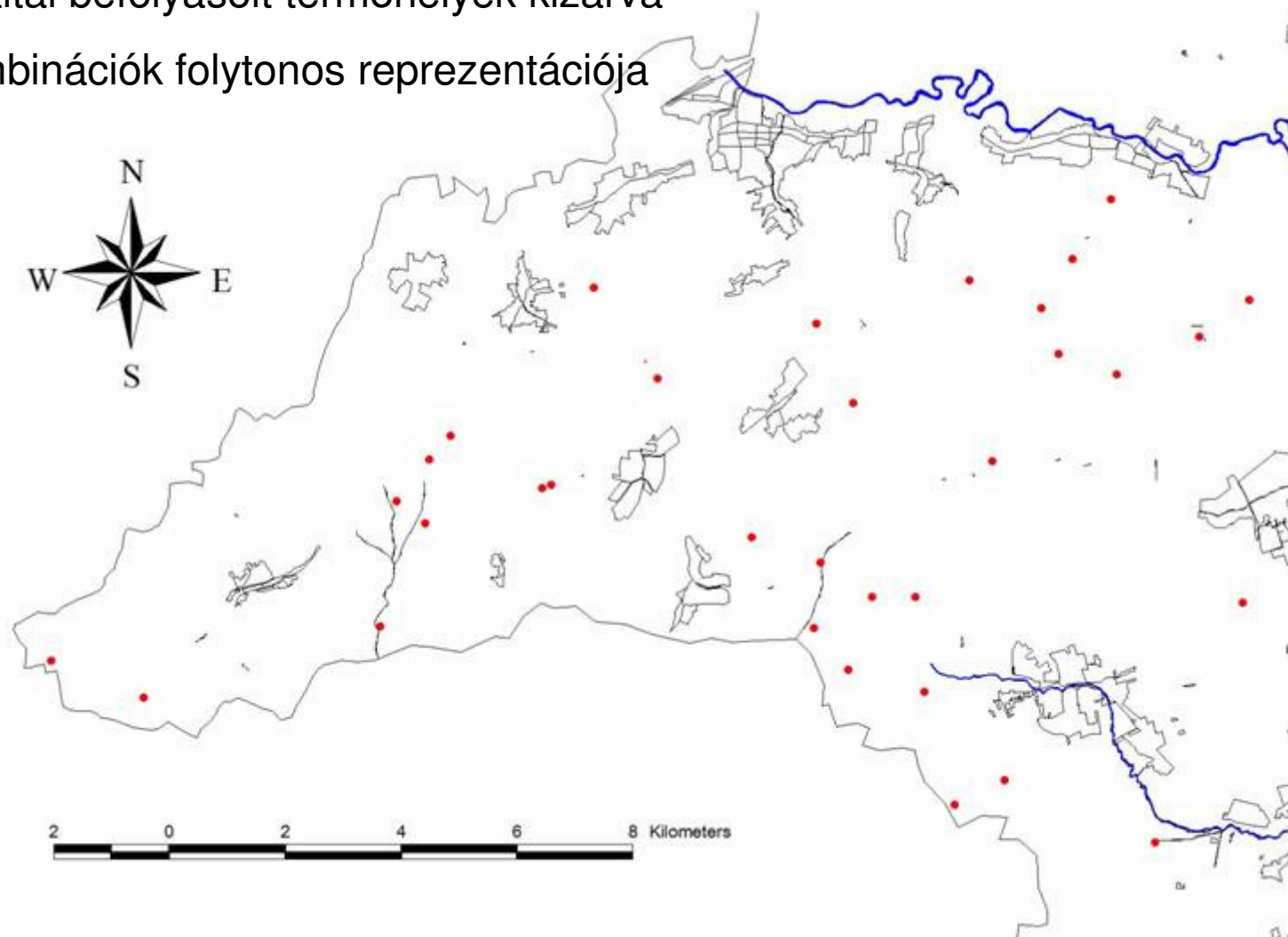
35 Mintaterület

Rétegzett random mintavétel:

70 évesnél idősebb faállomány

meredek és víz által befolyásolt termőhelyek kizárva

jellemző fafajkombinációk folytonos reprezentációja

Adatgyűjtés

lágyszárúak, magoncok, talajszint
mohái: borítás

epifiton mohák és zuzmók: borítás a
20 cm-nél vastagabb fákon

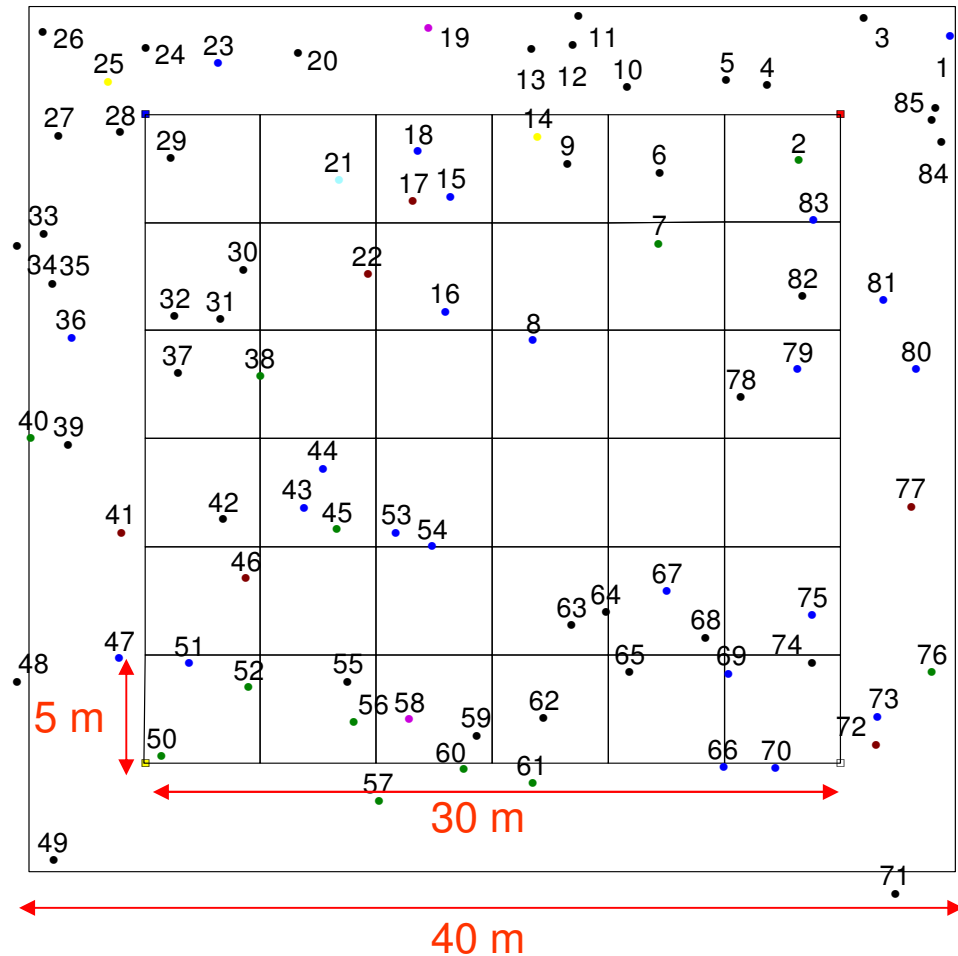
gombák: termőtest lokális
frekvencia, 3 alkalom

pókok: egyedszám, motoros
rovarszipantó, talajcsapda, 8
alkalom

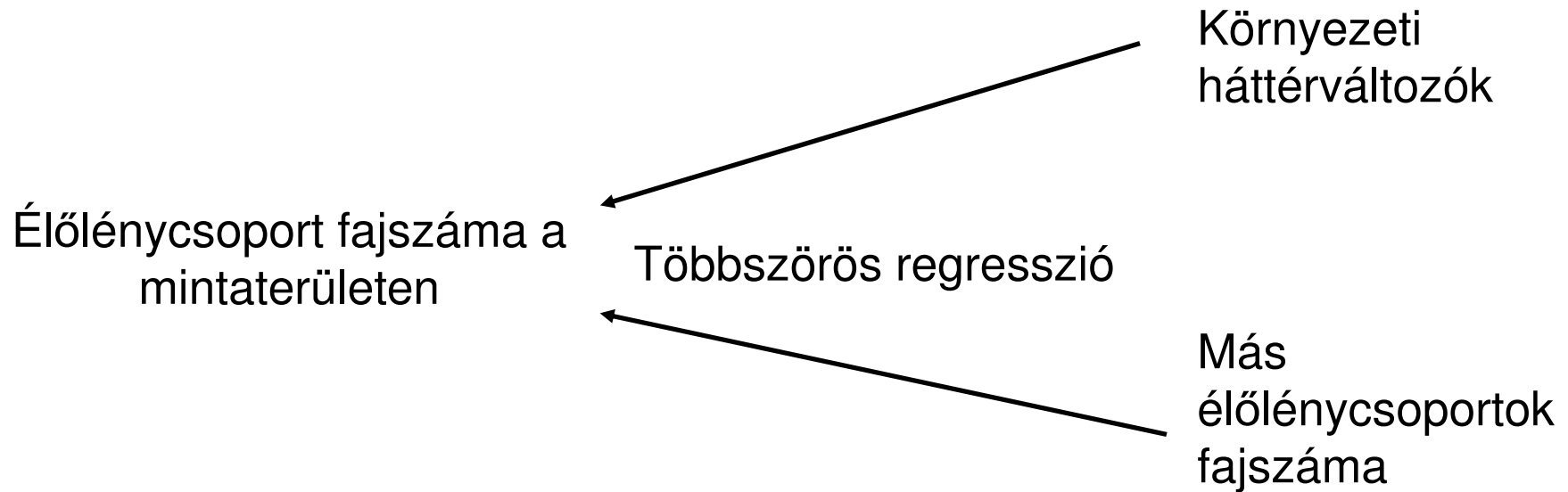
futóbogarak: egyedszám,
talajcsapda, 3 alkalom

szaproxyl bogarak: egyes szám,
fogófa, keltetőláda

madarak: revírszám, pontszámlálás,
2 alkalom

Élőlénycsoportok fajsámának elemzése

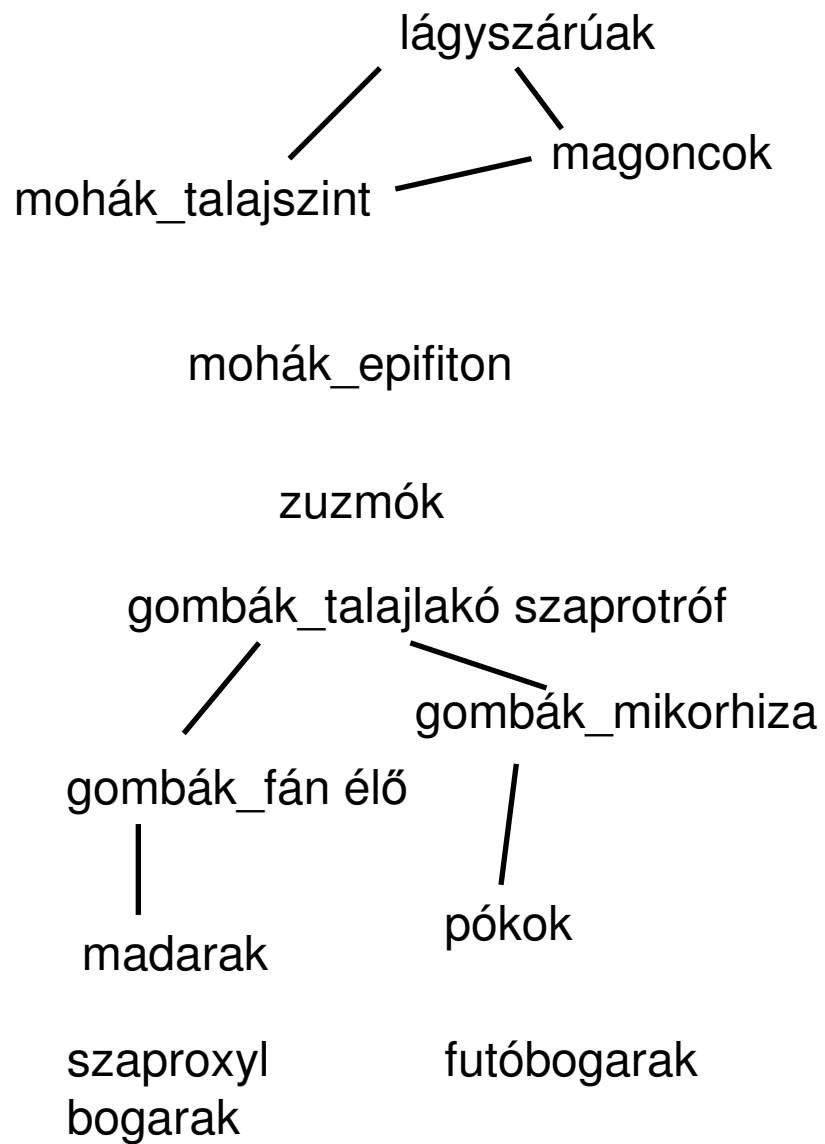
Közösségek fajszám modelljei környezeti változók, illetve más élőlénycsoportok fajszámai alapján (R^2)

Függő változó: fajszám	Magyarázó változók	
	Élőlénycsoportok	Környezeti változók
lágyszárúak	0,75 magoncok, zuzmók	0,51 fény, fafaj diverzitás
magoncok	0,71 lágyszárúak, pókok	0,40 fény, fafaj diverzitás
mohák_talajszint	0,47 lágyszárúak, pókok	0,53 avar (-), cserjeszint, fafaj diverzitás
mohák_epifiton	0,09 zuzmók	0,54 cserjeszint, fafaj diverzitás, faméret
zuzmók	0,31 lágyszárúak	0,68 tölgy elegy, cserjeszint, fény

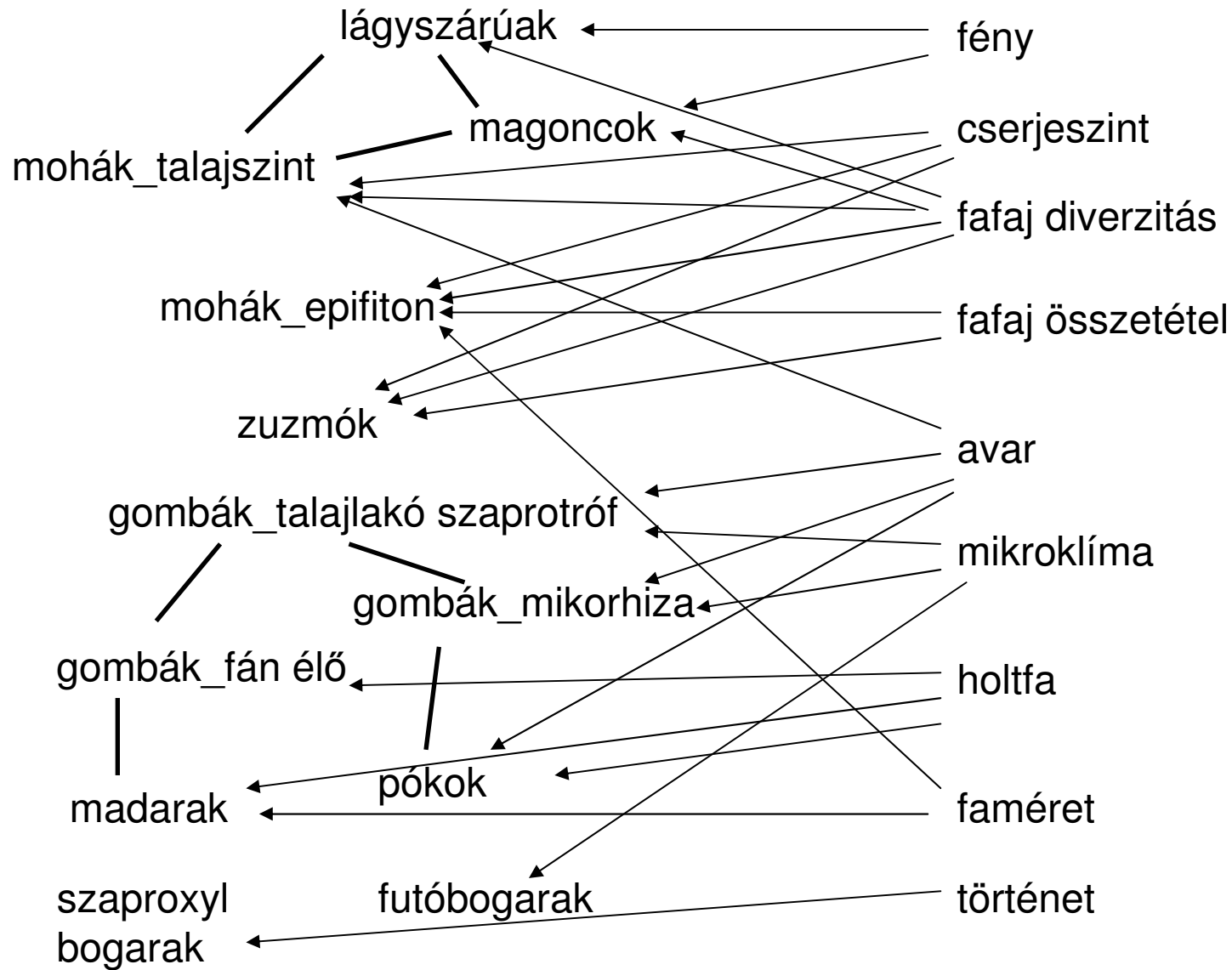

	Élőlénycsoportok	Környezeti változók
gombák_szaprotróf	0,45 gombák_fánélő, lágyszárúak	0,58 hőmérséklet (-), bomlott avar (-)
gombák_mikorhiza	0,45 pókok, gombák_fánélő	0,36 hőmérséklet (-), avar pH
gombák_fánélő	0,45 madarak, gombák_szaprotróf	0,37 holtfa, avar pH
pókok	0,43 gombák_mikorhiza, futóbogarak	0,60 holtfa, avar
futóbogarak	0,27 pókok, gombák_szaprotróf	0,19 páratartalom, erdeifenyő
szaproxyl bogarak	-	0,27 történet, cserje (-)
madarak	0,38 gombák_fánélő	0,40 faméret, aljnövényzet borítás, holtfa

Az összefüggések összefoglalása

Az összefüggések összefoglalása

Erdei biodiverzitás indikátorai:

élőlénycsoportok: lágyszárúak, pókok, talajlakó szaprotróf gombák

környezeti háttérváltozók: cserjeszint, avar jellemzők, fafaj diverzitás,
mikroklíma

Szoros összefüggés a fajszám és a környezeti háttérváltozók között (erős környezeti modellek):

zuzmók, pókok, talajlakó szaprotróf gombák, mohák

Közvetlen vizsgálat javasolt:

lágyszárúak, madarak

Problémás csoportok:

szaproxyl bogarak, futóbogarak

Gyakorlati megjegyzések

Több élőlénycsoportnál jól használhatók egyszerű környezeti változók a fajsám predikciójára

A legfontosabb háttérváltozókat közvetlenül befolyásolja az állomány szintű erdőgazdálkodás

Természetvédelmi erdőkezelés irányelvei: fafaj diverzitás, cserjeszint, heterogén erdei fény és mikroklíma viszonyok, faméret (kor), holtfa

A természetvédelmi erdőkezelés irányelvei könnyebben valósíthatók meg szálaló üzem alkalmazásánál, mint vágásos üzemnél

További kérdések:

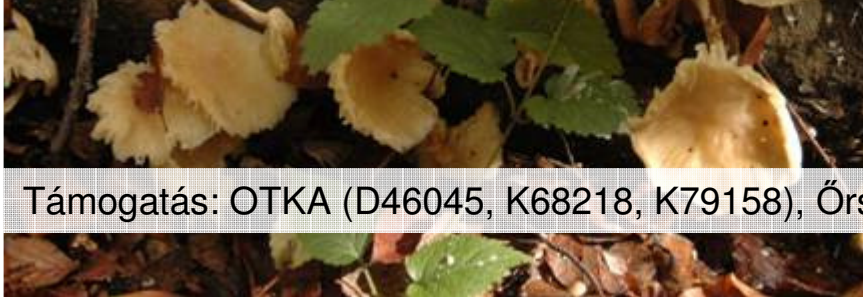
A kapott összefüggések regionálisak, vagy általánosíthatók?

Összehasonlító vizsgálatok igénye más területekkel

Köszönöm a figyelmet!

Támogatás: OTKA (D46045, K68218, K79158), Órségi Nemzeti Park

Species composition

Determinant environmental variables for species composition is selected by Redundancy Analysis

Similarity of species composition

Species (env.
variables)
x plot matrices

Distance matrices
between plots

Correlations
between distance
matrices

	R ²	environmental variables
herbs	0.32	light, tree species richness, tree density, mixing trees
seedlings	0.51	beech, tree species richness, light, tree density
bryo_floor	0.54	litter, shrub, large trees, acidity
bryo_epi	0.44	oak, temperature, DBH, pine
lichens	0.57	light, pine, oak, hornbeam

	R ²	environmental variables
fungi_tersap	0.46	pine, temperature, deadwood, litter pH
fungi_myc	0.49	beech, DBH, landscape forest, litter pH
fungi_wood	0.44	beech, pine, temperature, hornbeam
spiders	0.43	beech, light, dead wood, soil texture
ground beetles	0.18	hornbeam, humidity, litter N
saproxylic beetles	0.18	dead wood, shrub
birds	0.15	DBH, floor cover, pine

